Maanpuolustuskorkeakoulu

Syvää taistelua ennen ja nyt

Sotilasprofessori Petteri Lalu
Venäjä-ryhmä / SOTATL

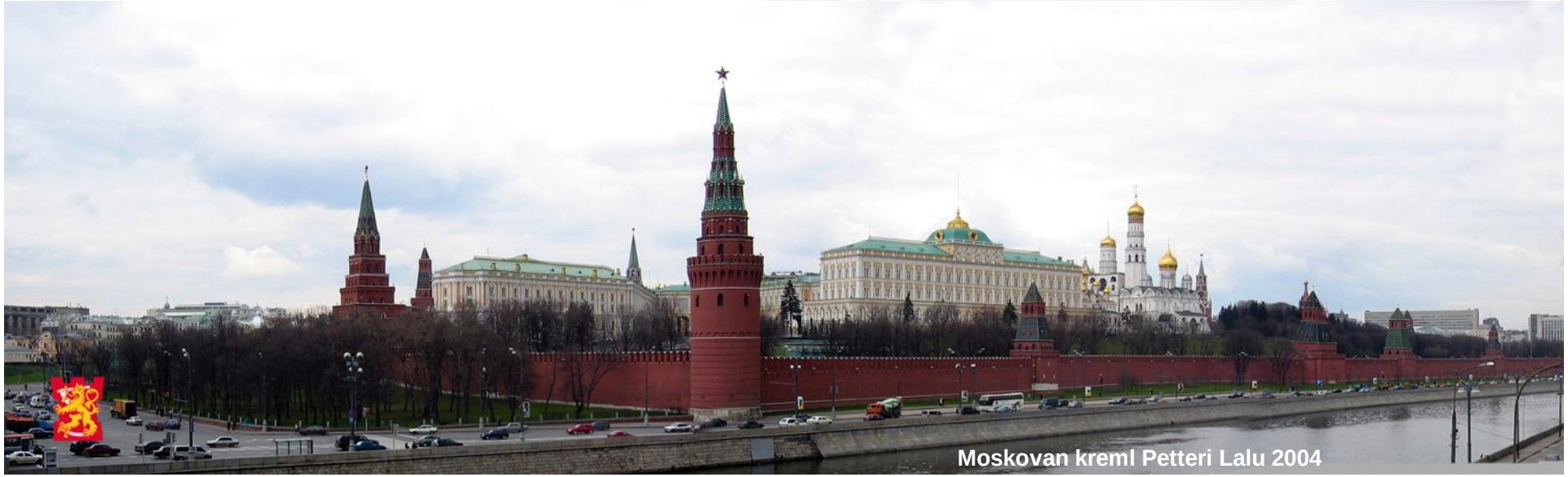

Moskovan kreml Petteri Lalu 2004

Neuvostoliittolainen näkemys operaation ja operaatiotaidon kehityksestä

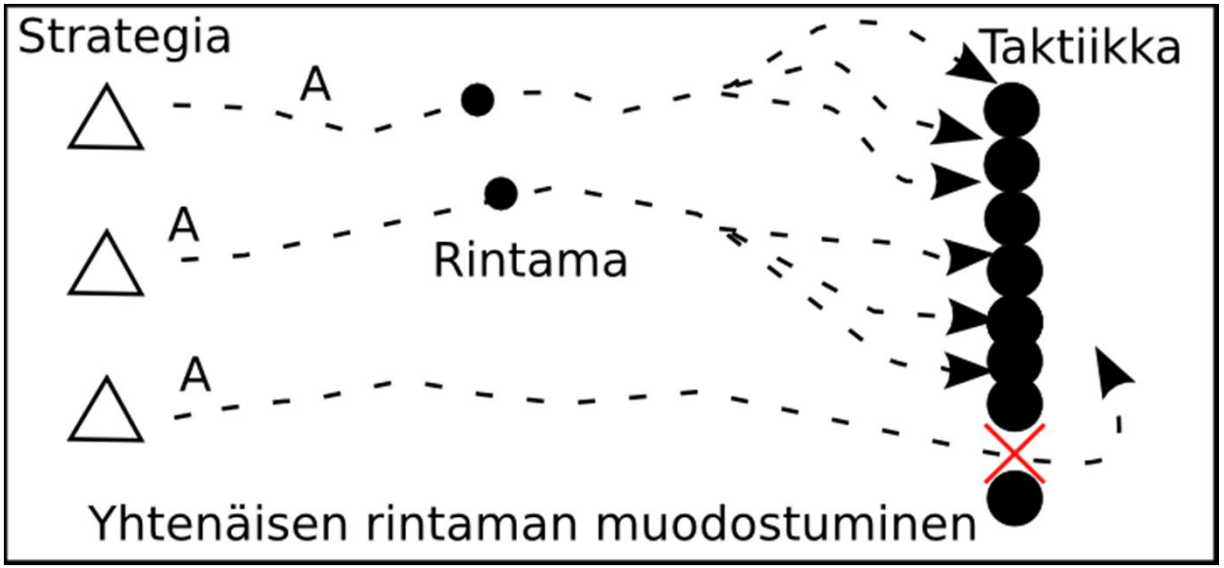

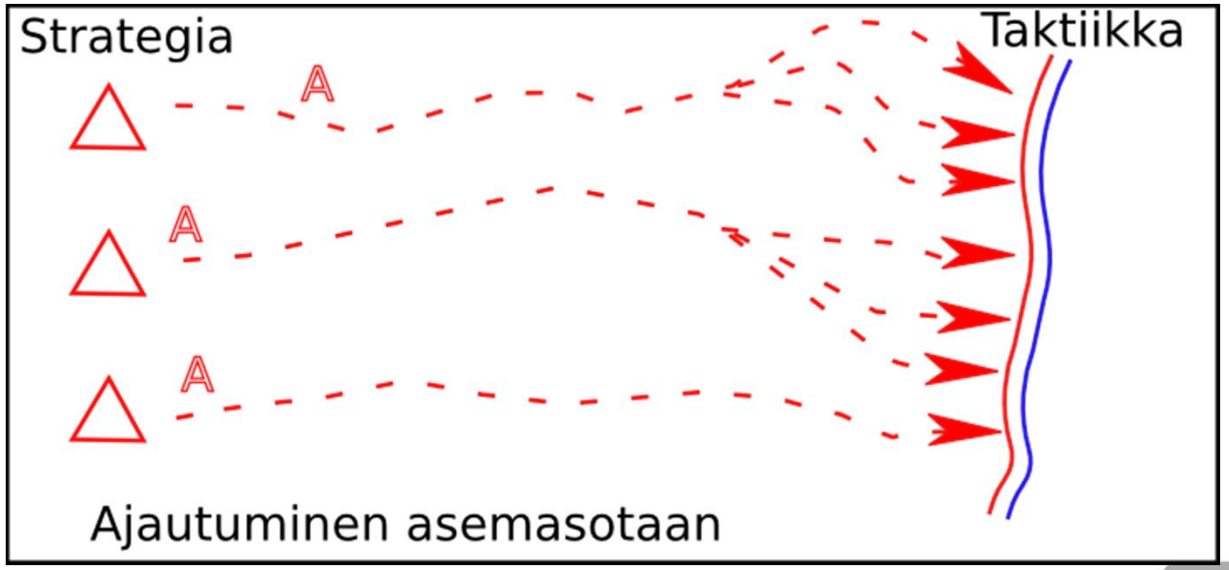

Venäjän sisällissota 1918–1922

Sodan kuva ja Frunzen doktriini

Punaisilla sisälinjat vs. Valkoisten ulkolinjat

Liikkuvuus – rautatiestö ja ratsuväki

Interventiot
(Britannia, Saksa, Ranska, Japani, Viro, Tšekkoslovakia, Serbia, Kanada, USA, Kiina, Suomi)

Operaatiotaito

Sotataidon uusin alue – taustalla 1800-luvun tekninen kehitys ja suurten asevelvollisuusarmeijoiden koon kasvua seurannut operaatioiden kasvu.

- Venäjän – Japanin sota (1904-05)
- I MS + sisällissota → viralliseksi termiksi ensimmäisenä Neuvostoliitossa

1800-1891

Helmut von Moltke (vanh): ”operativ” + yleisesikunta

1878-1938
Aleksandr Svetšin
оперативное исскуство, Operational Art

Käsitteistöä tänään

	Sota	Operaatio
Venäjä	Osapuolet siirtyneet aseellisten tai muiden väkivaltaisten keinojen käyttämiseen ristiriitojen ratkaisemiseksi Pääasiallisin muoto on aseellinen taistelu.	- - *kokonaisuus* tavoitteiden, tehtävien, paikan ja ajan mukaan yhteen sovitettuja taisteluita, taistelutoimintaa, iskuja ja joukkojen liikettä, jotka toteutetaan yhtäaikaisesti tai toisiaan seuraavasti *yhteisen toiminta-ajatuksen ja -suunnitelman mukaisesti* saatujen tehtävien toteuttamiseksi laajalla alueella ja määrätyn ajan kuluessa.
Suomi	Sota (war) Sota on tilanne,w [sic] jossa Suomi on joutunut vieraan valtion sotilaallisen voimankäytön tai vaikutuksiltaan siihen verratavien [sic] toimenpiteiden kohteeksi ja jossa valtioillisen [sic] itsenäisyyden turvaaminen ja oikeusjärjestyksen ylläpitäminen vaativat puolustustilalain toimivaltuuksien käyttöä. (KOYL 2014, s. 54)	- - yhden johdon alaisuudessa suoritettavia *yhteisen toiminta-ajatuksen mukaisia* tavoitteiden, ajan ja paikan (tilan) mukaan yhteen sovitettuja taisteluita ja niiden valmisteluja ja tukitoimia. (KOYL 2014, s. 51)

Operaatiolle ei edellytyksiä – taktiikan pitää ratkaista

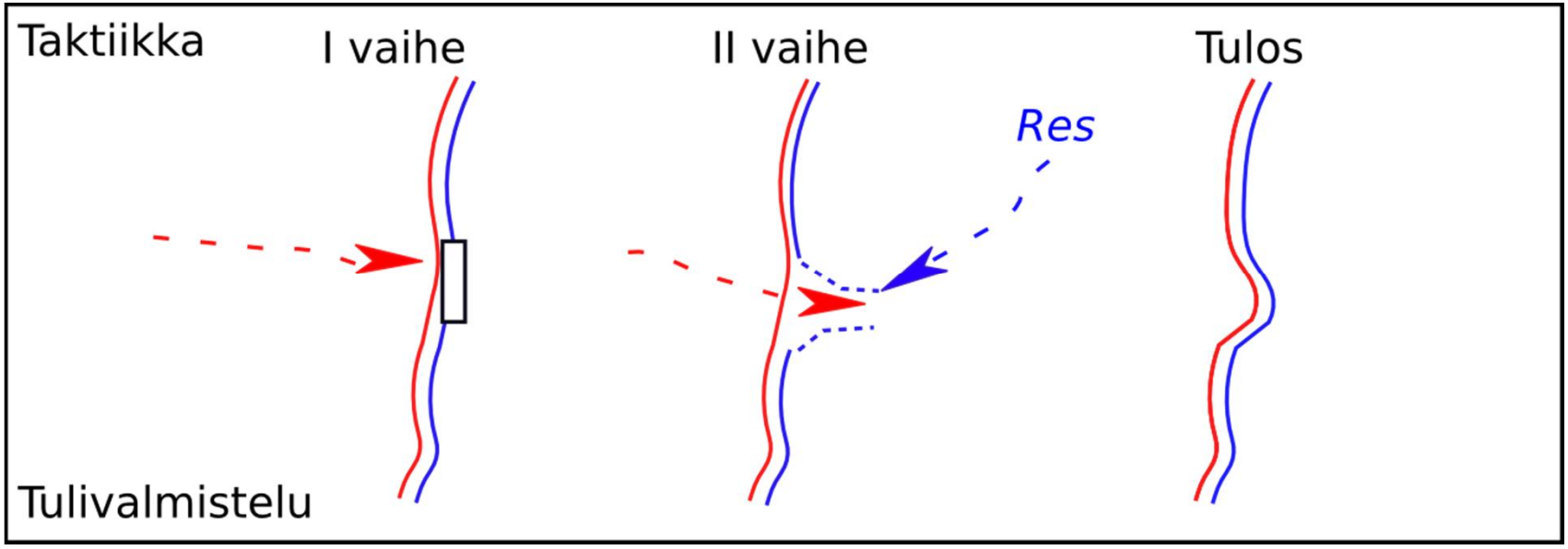

Ongelman ratkaisuyritykset johtivat molempien osapuolien tykistön valtavaan määrälliseen ja laadulliseen kehitykseen.

Saksalainen ratkaisu

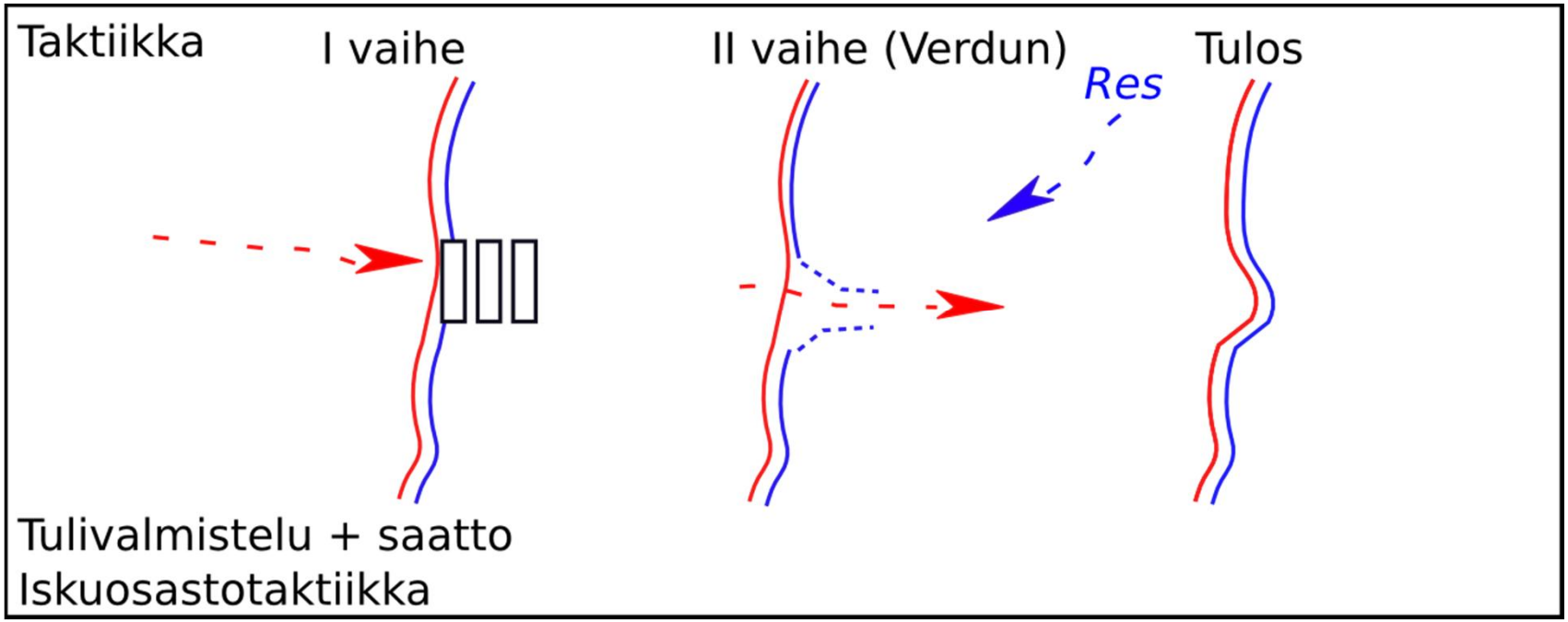

Taisteluryhmityksen porrastaminen mahdollisti murron, mutta saksalaisilta Puuttui murtoaukon laajentamiseen (saavutetun menestyksen hyödyntämiseen) tarkoitettu murron laajentamisporras*.
+ tykistön vaikeudet edetä rikki ammutussa maastossa

*** tosin murto ei ollut saksalaisia johtaneen Ludendorfin tavoite, mahdollisuus oli.**

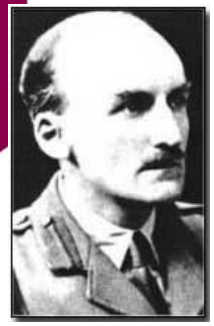

J. F. C. Fuller
(1878-1966)

Neuvostoliittolainen näkemys operaation ja operaatiotaidon kehityksestä

Brittiläinen ratkaisu

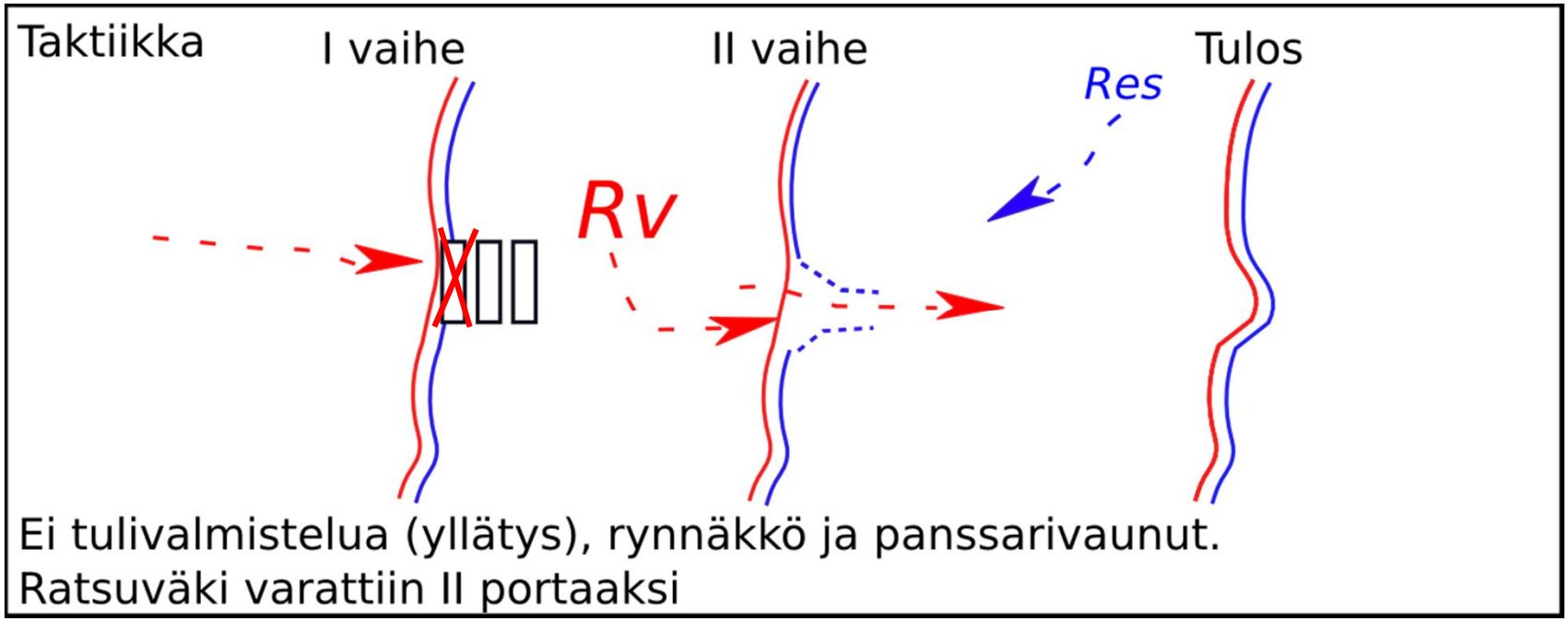

Idea oli hyvä, panssarivaunu täytti tehtävänsä, ratsuväen taisteluun veto ei onnistunut (Cambrai 1917).
Jatkokehitys – *Plan 1919 – olisi voinut onnistua, sota loppui muista syistä.*

Syvä taistelu

Mihail Tuhatševski (1893–1937)

Vladimir Triandafillov (1894–1931)

Georgij Isserson (1898–1976)

Tuhatševski: 1928: puna-armeija on varustettava uusilla nykyaikaisilla taisteluvälineillä – estetään näännyttävä luonne siirtymällä taistelutapaan, jossa *vastustajan koko ryhmittymisalue lamautetaan yhtäaikaisesti* (panssarivaunu, kaukotoimintatykistö, ilmavoimat, maahanlaskut)

Triandafillov: *panssarivaunujen kolmiportainen käyttö*
- jv:n välitön tulituki (*НПП, NPP*)
- jv:n kaukotuki (*ДПП*, *DPP*)
- kaukotoimintapanssarivaunut (*ДД, DD*)

PU-29:
- mainintoja

Syvä taistelu dokumentoitiin vuoden 1936 kenttäohjesääntöön PU-36, joka oli myös tulevan sodan aikana virallisesti hyväksytty.

Syvä taistelu

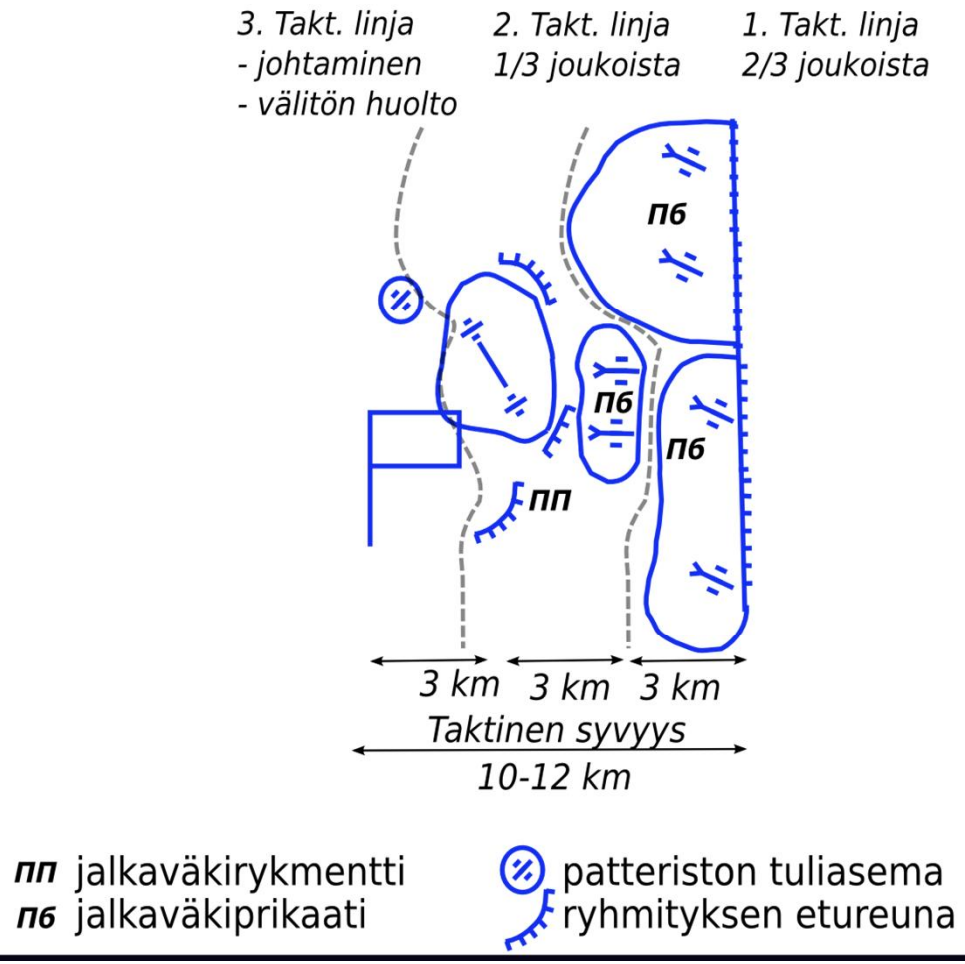

Vaikuttaminen (tuhoaminen)

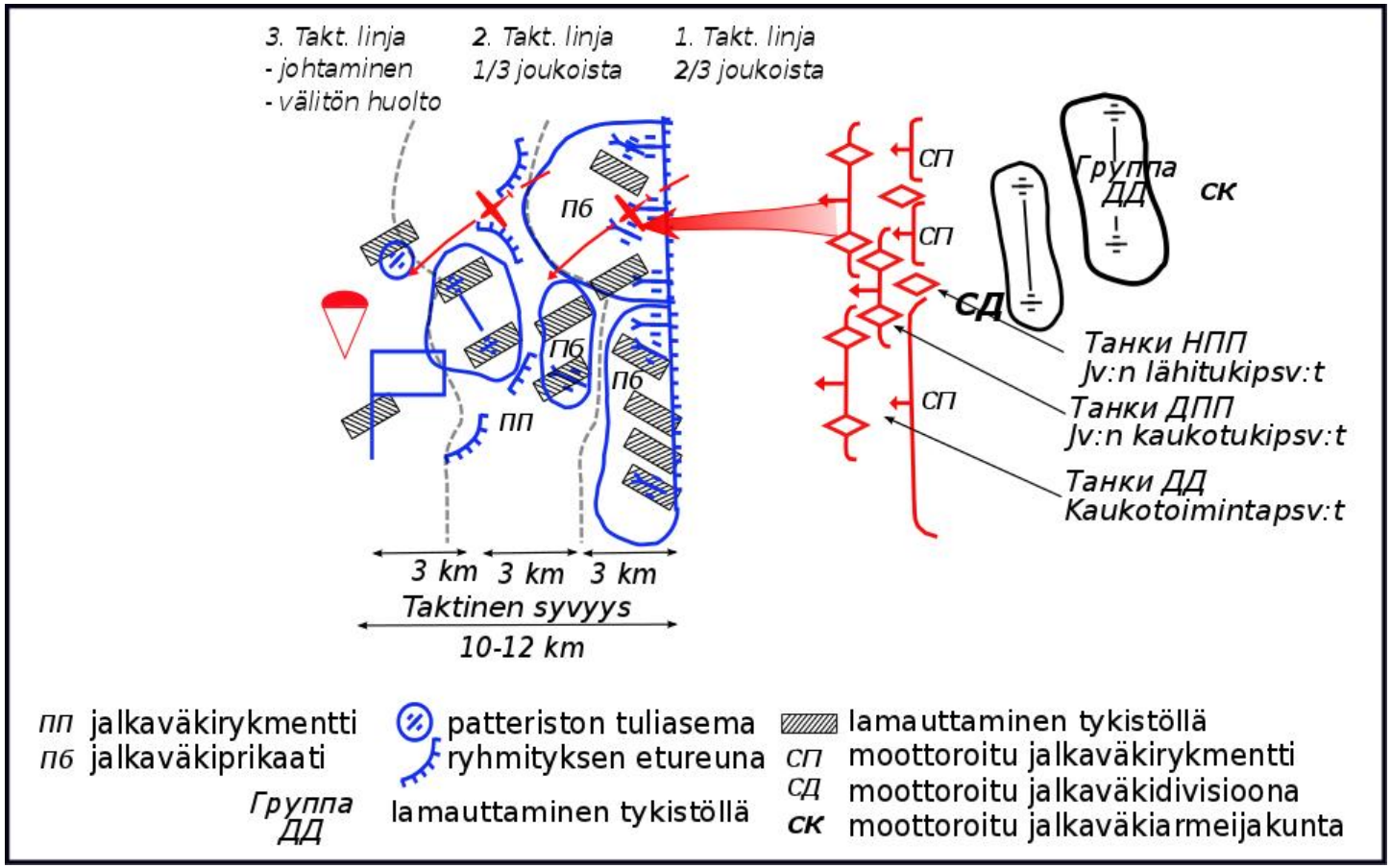

Yhtäaikainen vaikuttaminen koko taktiseen syvyyteen

Murron laajentaminen ja taistelu syvyydessä

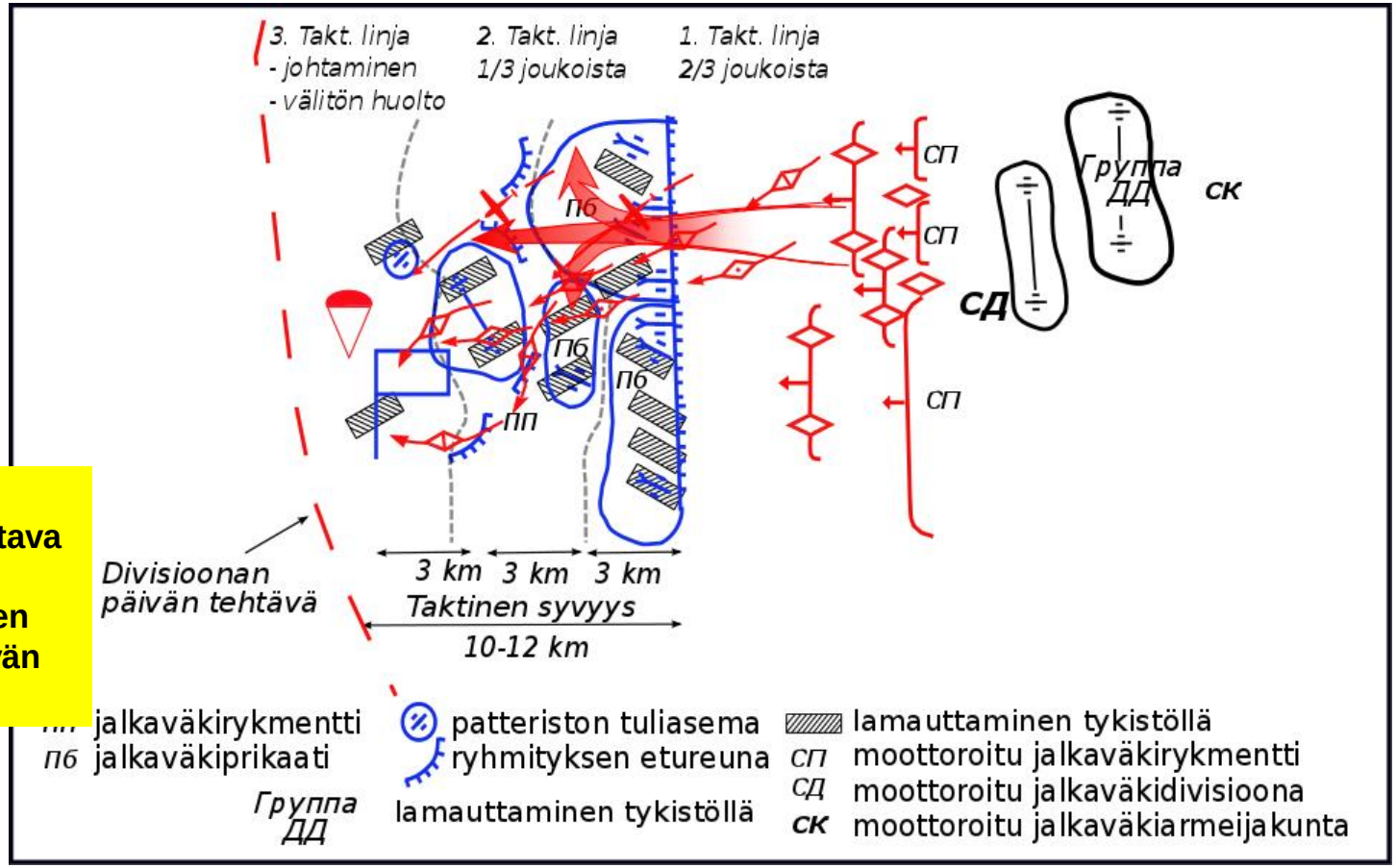

Taktinen syvyys saatava haltuun ensimmäisen taistelupäivän aikana

Saavutetun murtoaukon hyödyntäminen
- liikkuva tuli = panssarivaunu (ajatukset ps-jalkaväestä)
- epäsuoran tulen käyttö syvyyden pst:n lamauttamiseen

Syvä taistelu ja syvät operaatiot käytännössä

Neuvostoliittolaisen sotataidon piirteet 1930-luvun lopulla [1]

Pääiskun suunnan valinta
Tavoitteena vastustajan joukkojen tuhoaminen
Rintaman tiheyden ja tukemisen normit, voimasuhteet
Iskun muoto ja syvyys
Iskujen ulottaminen samanaikaisesti vastustajan koko syvyyteen
Taisteluvoiman taktinen operatiivinen ja strateginen porrastaminen
Rynnäkköportaan ja murron kehittämisportaan käytön erikoistuminen
Jatkuva rynnäkköpaine
Saavutetun menestyksen hyödyntäminen
Pyrkimys nopeuteen (taistelun tempo) ja yllätykseen

1) Lalu (2014), s. 166–171

Syvä taistelu ja syvät operaatiot käytännössä

	Kannas 1944	Berliini 1945
iskujen ulottaminen samanaikaisesti vastustajan koko syvyyteen (Jatkuu seuraavalla sivulla.)	*Toteutui osittain*. Operaatiossa sovellettiin *tykistöhyökkäyksen*[1044] toimintaperiaatetta, jossa voimakkaan tulivalmistelun aikana pyrittiin tuhoamaan taktisen puolustuksen tulitusjärjestelmä ja lamauttamaan sen elävä voima. Hyökkäyksen alettua tuli siirrettiin syvyyteen hyökkäyksen tulisaatoksi. Samanaikaisesti vaikutettiin operatiivisessa syvyydessä oleviin kohteisiin (johtaminen, huolto, reservit) mutta strategisiin kohteisiin ei pyritty vaikuttamaan.[1045] Puolustuksen kohteiden tuhoaminen aloitettiin ilmavoimilla jo maahyökkäystä edeltävänä päivänä[1046]. Sitä oli suunniteltu täydennettävän myös kaukotoimintailmavoimien pommituksella Viipuriin	*Toteutui osittain*. Puolustuksen taktisen ja operatiivisen syvyyden kohteet pyrittiin tuhoamaan tulivalmistelun aikana, minkä jälkeen tuli siirrettäisiin liikkuvan ryhmän saattona syvyyteen[1047]. Periaatteessa ja tavoitteissa ei ole olennaista eroa Karjalankannaksen suurhyökkäykseen. Taktisen ja operatiivisen syvyyden kohteisiin vaikutettiin väkivaltaisen tiedustelun aikana 2 vrk ennen operaatiota[1048]. Hyökkäyksen aikana pommitusilmavoimia käytettiin rintaman komentajan reservinä[1049].

Syvä taistelu ja syvät operaatiot käytännössä

	Kannas 1944	Berliini 1945
iskujen ulottaminen samanaikaisesti vastustajan koko syvyyteen (jatkuu edelliseltä sivulta)	yöllä 9.–10.6.1944. Se jouduttiin perumaan lentoreitin huonon sään takia.[1050] Taktisen puolustuksen rakenteen tiedustelu oli yksityiskohtaisen tarkka. Operatiivisessa syvyydessä lentotiedustelu ulotettiin 150 km syvyyteen.[1051] Kannaksen operaatiossa neuvostojoukot onnistuivat ulottamaan tuhoavat ja lamauttavat iskut suomalaisten koko taktiseen puolustusvyöhykkeeseen sekä operatiiviseen syvyyteen. Vaikutus suomalaisten strategiseen syvyyteen jäi vähäiseksi, mikä mahdollisti toimintavapauden omien joukkojen suuntaamiseksi Kannakselle sekä avun saamisen Saksalta.[1052]	Vastustajan puolustuksen ja Berliinin kohteiden tiedustelu oli tarkkaa. Lentotiedustelu ulotettiin rintamien alueella lähtöaseman ja Berliinin väliselle alueelle n. 70–80 km syvyyteen[1053]. Strateginen kohde Berliini oli ollut pitkään liittoutuneiden ilmahyökkäysten kohteena.[1054] Syvyydessä olevia saksalaisten maavoimien strategisia reservejä ei kuitenkaan lamautettu osana rintamien hyökkäystä, vaan ne varauduttiin torjumaan kohdattaessa. Halben motin tuhoamisessa 26.4.–2.5. käytettiin 1. UR ilmavoimia myös taistelusta irti olevien saksalaisjoukkojen tukemiseen.[1055]

Kansalliset perinteet

Aleksandr Suvorov (1729–1800)

Suvorovin kolme taktista periaatetta:

- silmämäärä (гласомер) - ”*miten kulkea ja olla*”
- nopeus (быстрота) - ”*marssin ja levon vuorottelu - yllätys*”
- Jatkuvan rynnäkön paine (натиск) – ”*jalka jalkaa vahvistaa, käsi tukee toista*”

Tuhoamis- tai näännyttämisstrategiat

”Mikäli tuhoamissotaan on todelliset mahdollisuudet ja hyökkääjä käyttää niitä, puolustajan on toimittava saman logiikan mukaisesti.” Mikäli tuhoamissodankäyntiin ei ole edellytyksiä, taistelu muotoutuu näännytyssodankäynnin mukaiseksi, vaikka osapuolet pyrkisivät käymään tuhoamissotaa.

Aleksandr Svetšin (1878–1938)

Venäläiset taktiset periaatteet

- Korkea lkp- ja taisteluvalmius
- Toiminnan aktiivisuus ja päättäväisyys
- Yhteistoiminta
- Yllätys
- Ponnistusten keskittäminen (pääsuuntaan, ratkaisevalla hetkellä)
- Liike (joukot, tuli, iskut)
- Joukkojen taistelukyvyn oikea-aikainen palauttaminen
- Taistelun kaikinpuolinen tukeminen
- Tahdon ja fyysisten voimien täydellinen jännittäminen
- Yksiköiden luja ja keskeytymätön johtaminen

Vertaa: KOYL 2014 ja aikaisemmat KOYL:t

Воробев (2007), s. 87
Lalu (2014), Liite 1

ВЫСТУПЛЕНИЕ
начальника Генерального штаба Вооруженных Сил Российской Федерации – первого заместителя Министра обороны Российской Федерации генерал-полковника В.В. ГЕРАСИМОВА

ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ФОРМ И СПОСОБОВ ПРИМЕНЕНИЯ ВООРУЖЕННЫХ СИЛ, АКТУАЛЬНЫЕ ЗАДАЧИ ВОЕННОЙ НАУКИ ПО ИХ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ

Viitataan toistuvasti länsimaisessa kirjoittelussa

го типа сравнимы с последствиями самой настоящей войны.

Вместе с тем и сами «правила войны» существенно изменились.

Возросла роль невоенных способов в достижении политических и стратегических целей, которые в ряде случаев по своей эффективности значительно превзошли военные средства.

Акцент используемых методо
смещается в сторону широкого
литических, экономических,
гуманитарных и других невоен
емых с задействованием протес
населения. Все это дополняется
ми скрытого характера, в том
мероприятий информационно
и действиями сил специальных
крытому применению военной с
видом миротворческой деятель
го урегулирования, переходят т
этапе, в основном для достижен

МАТЕРИАЛЫ ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКАДЕМИИ ВОЕННЫХ НАУК

Artikkeli, jota tulkittu (virheellisesti) ”Gerasimovin doktriiniksi”

Gerasimov 2013

”Sotia ei enää julisteta[1] ja sotilaalliset toimet voivat alkaa ennen kuin strateginen ryhmittyminen on valmis[2].”

Gerasimovin artikkelin kuvitusta ja viittauksia, jotka länsimainen kirjoittelu ohitti täysin.

1) Isserson *Новые формы борьбы* , Воениздат: Москва 1939 *http://militera.lib.ru/science/isserson/index.html*, *11.3.2017, s. 30.*

2) Военное искусство локальных войнах и вооруженных конфликтах , Воениздат: Москва 2009, s. 61–71.

ИЗМЕНЕНИЕ ХАРАКТЕРА ВООРУЖЕННОЙ БОРЬБЫ

Достижение политических целей

Применение военной силы

Традиционные формы и способы

- начало военных действий **после стратегического развертывания**
- **фронтальные столкновения крупных группировок войск**, основу которых составляют сухопутные войска
- поражение живой силы и огневых средств, **последовательное овладение рубежами** и районами с целью захвата территории
- **разгром противника**, разрушение экономического потенциала и овладение его территорией
- ведение боевых действий на суше, в воздухе и на море
- управление группировками войск (сил) **в рамках строго выстроенной иерархической структуры** органов управления

Использование политических, дипломатических, экономических и других невоенных мер в сочетании с применением военной силы

Новые формы и способы

- **начало военных действий** группировками войск (сил) мирного времени
- **высокоманевренные бесконтактные** боевые действия межвидовых группировок войск
- снижение военно-экономического потенциала государства **поражением критически важных объектов** его военной и гражданской инфраструктуры в короткие сроки
- **массированное применение ВТО**, широкомасштабное использование **сил специальных операций**, а также **роботизированных комплексов** и **оружия на новых физических принципах**, участие в

Yhdenaikainen vaikuttaminen vastustajan joukkoihin ja kohteisiin sen koko alueen syvyydessä

физических средах и **информационном пространстве**

- применение **асимметричных и непрямых действий**
- управление силами и средствами **в едином информационном пространстве**

Sotilaallisen voiman käyttö

Perinteiset muodot ja keinot

- Sotilaallisen toiminnan aloittaminen (vasta) strategisen ryhmittymisen jälkeen
- Rintamakosketus suurten joukkoryhmittymien välillä, pääosin suurilla maavoimien yhtymillä
- Elävän voiman ja tuliaseiden tuhoaminen, sitä seuraava tasojen ja alueiden valtaaminen, päämääränä maa-alueiden kaappaaminen
- Vastustajan tuhoaminen, taloudellisen potentiaalin tuhoaminen ja sen alueen valtaaminen
- Taistelutoimet maalla, merellä, ilmassa
- Joukkojen johtaminen tiukasti rakennetulla hierarkkisella johtamisjärjestelmällä

Poliittisten, diplomaattisten, taloudellisten ja muiden ei-sotilaallisten toimien käyttö yhdessä sotilastoimien

Uudet muodot ja keinot

- Sotilaallisen toiminnan aloittaminen rauhan ajan joukoilla (voimilla)
- Erittäin liikkuva ja kosketusta välttävä sodankäynti joint-joukkoryhmittymillä
- Vastustajan sotataloudellisen potentiaalin alentaminen tuhoamalla kriittisen tärkeitä kohteita sotilaallisessa ja siviili-infrassa
- Täsmäaseiden käyttö, erikois-operaatiot, robotit, uusiin fyysisiin periaatteisiin perustuvat aseet, siviilikomponentin (puolisotilaallisen) osallistuminen taisteluihin
- Samanaikainen vaikuttaminen joukkoihin ja kohteisiin vastustajan koko syvyydessä
- Aseellinen taistelu samanaikaisesti kaikissa fyysisissä ja informaatio-tiloissa
- Asymmetriset ja epäsuorat toimet
- Joukkojen johtaminen yhtenäisessä informaatiotilassa

Pitää tietää – *Ad Fontes!*

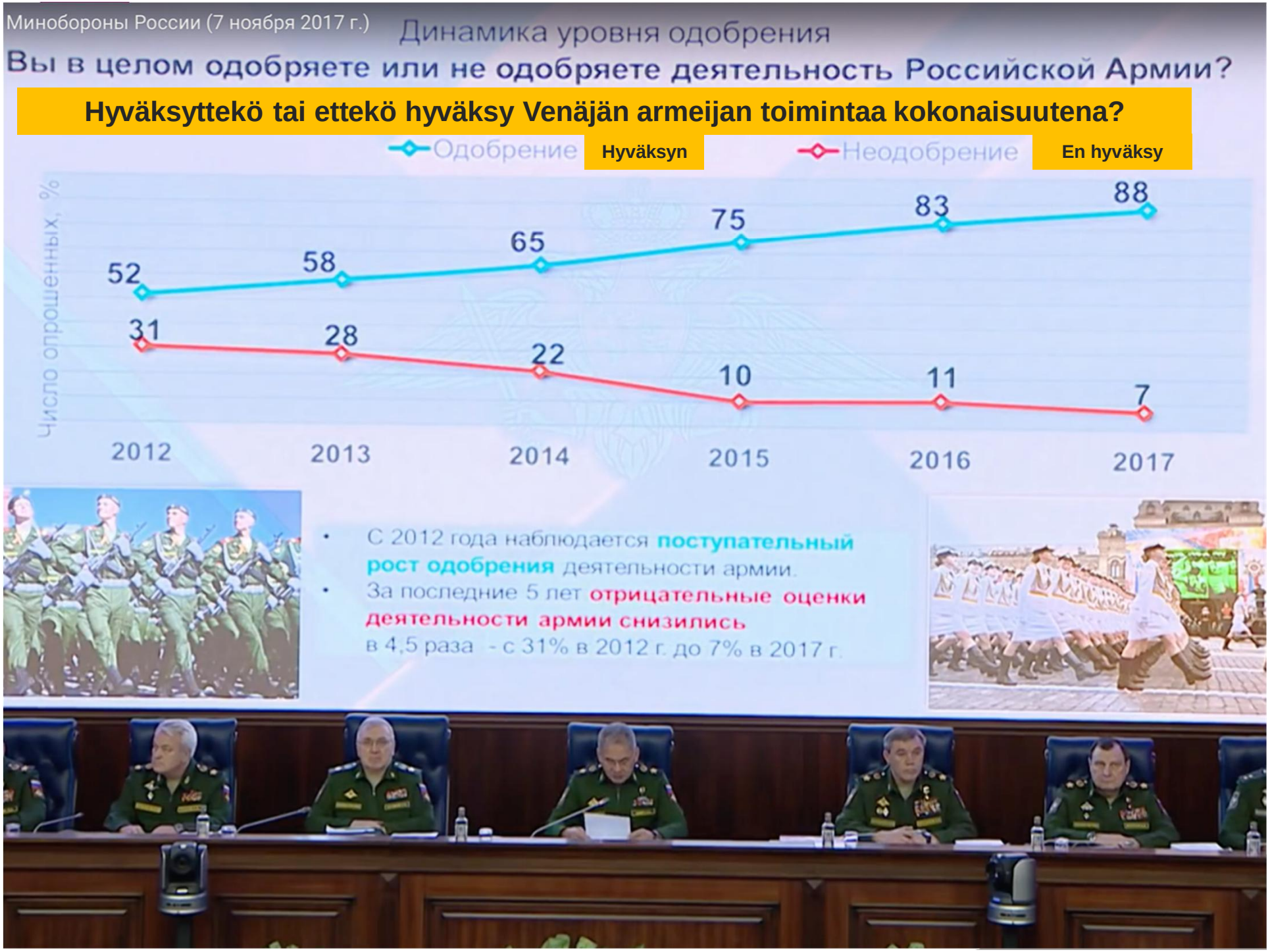
Минобороны России (7 ноября 2017 г.)
Динамика уровня одобрения
Вы в целом одобряете или не одобряете деятельность Российской Армии?
Hyväksyttekö tai ettekö hyväksy Venäjän armeijan toimintaa kokonaisuutena?
Одобрение
Hyväksyn
Неодобрение
En hyväksy
Число опрошенных, %
52
58
65
75
83
88
31
28
22
10
11
7
2012
2013
2014
2015
2016
2017
С 2012 года наблюдается поступательный рост одобрения деятельности армии.
За последние 5 лет отрицательные оценки деятельности армии снизились в 4,5 раза - с 31% в 2012 г. до 7% в 2017 г.